

Vážené kolegyně a vážení kolegovia,

dovoľte, aby som sa Vám prihovril ako nový člen redakčnej rady časopisu *Onkológia*. Dostáva sa Vám do rúk prvé číslo v roku 2012. V minulom období si tento odborný časopis získal vysoké renomé v očiach odbornej verejnosti a teší sa pozornosti zo strany onkológov, ktorí v ňom dokážu nájsť informácie zvyšujúce ich odbornú zdatnosť, ale získavajú aj praktické a užitočné návody pre svoju klinickú prax. V máloktoľom medicínskom odbore je taká dôležitá multidisciplinárna spolupráca ako v onkológii, a preto je potešiteľné, že často počujem od svojich kolegov, pracujúcich v iných medicínskych disciplínach, že si tiež radi tento časopis prelistujú a neziedka tam nájdu to, čo potrebujú a čo tvorí časť ich medicínskeho záujmu (urologické nádory, gynekologické nádory, hematologická problematika a podobne).

Hlavnou témou tohto úvodného čísla sú urgentné stavy v onkológii. Hoci náš medicínsky odbor nie je typická „akútna medicína“, s urgentnými stavmi sa v praxi môžeme stretnúť veľmi často, nech už vyplývajú zo samotného klinického priebehu nádorového ochorenia alebo vzniknú ako vedľajší prejav protinádorovej liečby. Medzi časté patria práve hematologické komplikácie a metabolické komplikácie, prejavy a riešenie ktorých sú v tomto čísle výborne spracované.

Aj rok 2011, podobne ako roky minulé, sa niesol v znamení viacerých nových informácií, ktoré sú takého zásadného významu s praktickým dosahom, že sa dostávajú alebo čoskoro dostanú do klinickej praxe vo svete, a verím, že v blízkej budúcnosti aj u nás na Slovensku.

Bolo ich viacero, ale rád by som spomenul aspoň niektoré. Ukázalo sa, že u žien s pokročilým karcinómom prsníka liečených tamoxifenom alebo nesteroidnými inhibítormi aromatáz, u ktorých došlo k progresii ochorenia, je možné kombináciou steroidného inhibítora aromatáz a m-TOR inhibítora zo skupiny cieľenej terapie dosiahnuť veľmi povzbudivé výsledky a získať tak ďalší účinný liečebný postup, ktorý môže byť predradený pred iné modality. Téma karcinómu prsníka bude hlavnou témou budúceho čísla. Tiež sa definitívne potvrdilo, že pri vyslovení diagnózy hormonálne refraktérneho karcinómu prostaty sme nebrali v klinickej praxi do úvahy pôsobenie extratestikulárnych androgénov, majúcich pôvod v nadobličkách a v samotných nádorových bunkách. „Zlatý štandard“ u týchto pacientov predstavuje naďalej chemoterapia na báze docetaxelu, ale ďalšia hormonálna manipulácia s využitím antiandrogénneho efektu abirateronu pri progresii ich choroby je veľmi účinná. Ďalšou dôležitou správou je terapeutické využitie prítomnosti mutácie BRAF (V600E) u pacientov s pokročilým malígnym melanómom, kde u metastatického ochorenia podávanie doteraz známej chemoterapie neprináša očakávaný efekt. Zavedenie niektorého preparátu cieľenej biologickej terapie vemurafenibu do praxe má najväčší prínos u pacientov, u ktorých v nádorových bunkách je prítomný príslušný biologický molekulárny prediktívny marker. Často ale býva skupina takýchto pacientov s najväčším prínosom jestvujúcej cieľenej terapie nie veľmi početná (EGFR mutácie u NSCLC: 10 – 15 % v našej populácii – erlotinib, gefitinib; prítomnosť fúzneho génu EML4-ALK u NSCLC: 5 – 7 % a crizotinib, trochu početnejšia skupina HER2+ u pacientok s karcinómom prsníka: okolo 20 % – trastuzumab, lapatinib). Táto informácia o možnosti účinnej liečby u pacientov s BRAF V600E mutáciou je významná preto, že sa vyskytuje asi u 50 % pacientov a taktiež preto, že okrem spomínaného nového prístupu sú možnosti klasickej cytostatickej terapie naozaj veľmi limitované.

Okrem toho sme boli v oblasti jednak samotnej medicíny, jednak v klinickej onkológii konfrontovaní s pomerne dramatickými udalosťami, ktoré sa dotkli nejakým spôsobom viacerých z nás. Štrajková pohotovosť lekárov dlhý čas zamestnávala všetkých kompetentných, obmedzila bežnú lekársku starostlivosť a skomplikovala prístup pacientov k potrebnej liečbe. Táto situácia sa dotkla i viacerých z nás, vykonávajúcich medicínsku prax v onkológii. Do platnosti vstúpil nový Zákon o lieku, takže sme museli venovať dôkladnú pozornosť jeho zneniu, aby sme si vštepili do pamäti a najmä do praxe dodržiavanie jeho ustanovení. Aj v našom odbore sme začali na lekárske predpis v časti protinádorovej alebo podpornej liečby predpisovať účinnú látku.

Najťažšie sa ale mnohých z nás dotkla na konci roku 2011 a začiatkom roku 2012 sťažená situácia prístupu k bazálnym cytostatickým liekmi. Povedzme to tak, že vzhľadom na situáciu bolo nevyhnutné riešiť „obstarávanie štandardne dostupných bazálnych cytostatik neštandardným spôsobom“.

Vážené kolegyně a vážení kolegovia,

keďže toto je prvé číslo časopisu *Onkológia* v roku 2012, dovoľte mi, aby som Vám, všetkým čitateľom, zaželel pevné zdravie, veľa trpezlivosti a entuziazmu, ako aj nádej, že v odbornej oblasti bude tých povzbudzujúcich informácií stále viac a v oblasti medicínsko-spoločenskej tých nepriaznivých stále menej, a že budete môcť svoju náročnú prácu vykonávať pre prospech našich pacientov tak ako doteraz.

MUDr. Radovan Barilla, PhD.

Oddelenie onkológie a rádioterapie, Ambulantná chemoterapia
NsP Štefana Kukuru Michalovce, a. s.

Onkológia

Ročník 7, 2012, číslo 1, vychádza 6 x ročne

Vychádza v spolupráci so:

- Slovenskou onkologickou spoločnosťou SLS (www.onkologia.sk).
- Slovenskou chemoterapeutickou spoločnosťou SLS

Predsa redakčnej rady:

prof. MUDr. Stanislav Španík, CSc.

Redakčná rada:

doc. MUDr. Igor Andrašina, CSc.
MUDr. Viera Bajčiová, CSc.
MUDr. Radovan Barilla, PhD.
doc. MUDr. Vladimír Bella, PhD.
doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.
MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc.
MUDr. Pavol Dubinský, PhD.
MUDr. Ján Hudeček, CSc.
MUDr. Richard Hrubý, PhD.
MUDr. Karel Kroupa, PhD.
doc. MUDr. Izabela Makaiová, CSc.
doc. MUDr. Jozef Mardiak, CSc., mim. prof.
MUDr. Ladislav Masák, CSc.
doc. MUDr. Michal Mego, PhD.
MUDr. Patrik Palacka
prof. MUDr. Lukáš Plank, CSc.
MUDr. Mária Rečková
MUDr. Tomáš Šálek
prof. MUDr. Elena Tóthová, CSc.
MUDr. Andrej Vranovský
doc. MUDr. Mária Wagnerová, CSc.

Odborný redaktor:

doc. MUDr. Michal Mego, PhD.

Editor rubriky Zo zahraničnej tlače:

doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.

Editori rubriky Publikujeme v zahraničí:

MUDr. Mária Rečková
doc. MUDr. Michal Mego, PhD.

Kontrola autodidaktických testov:

doc. MUDr. Michal Mego, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., Bratislava

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava
tel.: 02/5465 1386, fax.: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka:

Ing. Jana Repiská,
02/5413 1381, 0911 900 599, repiska@solen.sk

Grafická úprava, sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Ing. Monika Liedlová, 02/5413 1365,
liedlova@solen.sk

Predplatné na rok 2012:

Cena predplatného za 6 čísel na rok 2012 je 18 €
Časopis si môžete objednať na www.solen.sk,
e-mailom: predplatne@solen.sk,
faxom: 02/ 5465 1384.

Články z hlavnej témy čísla prechádzajú dvojitoú recenziou. Ostatné články sú recenzované raz.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3580/09

ISSN 1336-8176

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).

Citácie sú spracované v CIBaMed.

Citačný index: *Onkológia* (Bratisl.)

Vydavateľstvo SOLEN, s. r. o., má na základe zakúpenej licencie výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov *Interná medicína pro praxi*, *Onkologie* a ďalších časopisov vydavateľstva SOLEN, s. r. o., ČR.

Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s. r. o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.